

Štvrtok 28. apríla 2016

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

EURÓPSKY PARLAMENT

P8_TA(2016)0142

Ochrana najlepších záujmov dieťaťa v celej EÚ na základe petícií adresovaných Európskemu parlamentu**Uznesenie Európskeho parlamentu z 28. apríla 2016 o ochrane záujmov dieťaťa v celej EÚ na základe petícií adresovaných Európskemu parlamentu (2016/2575(RSP))**

(2018/C 066/01)

Európsky parlament,

- so zreteľom na článok 228 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ),
- so zreteľom na článok 81 ods. 3 ZFEÚ,
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, najmä na jej článok 24,
- so zreteľom na články 8 a 20 Dohovoru OSN o právach dieťaťa, v ktorom sa zdôrazňuje povinnosť vlád chrániť totožnosť detí vrátane ich rodinných vzťahov,
- so zreteľom na Viedenský dohovor o konzulárnych stykoch z roku 1963, najmä na jeho článok 37 písm. b),
- so zreteľom na Dohovor o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach z 29. mája 1993,
- so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 ⁽¹⁾ (nariadenie Brusel IIa),
- so zreteľom na Program EÚ v oblasti práv dieťaťa (COM(2011)0060),
- so zreteľom na usmernenia vypracované v dokumente na rokovanie na 9. európske fórum o právach dieťaťa,
- so zreteľom na mapovanie systémov ochrany detí vykonávané Agentúrou pre základné práva,
- so zreteľom na množstvo petícií o praktikách orgánov starostlivosti o dieťa a ochrane práv detí, starostlivosti o deti a únosoch detí, ktoré boli Výboru pre petície doručené v priebehu rokov z rôznych členských štátov EÚ, a so zreteľom na odporúčania v správach o návštevách na účely zistenia potrebných skutočností v Nemecku (23. – 24. novembra 2011) (Jugendamt), Dánsku (20. – 21. júna 2013) (sociálne služby) a Spojenom kráľovstve (5. – 6. novembra 2015) (osvojenie bez súhlasu),

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 338, 23.12.2003, s. 1.

Štvrtok 28. apríla 2016

- so zreteľom na úlohu a činnosť mediátorky Európskeho parlamentu pre oblasť medzinárodných únosov detí rodičmi,
- so zreteľom na článok 216 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže záujmy dieťaťa musia byť prvoradé pri všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa starostlivosti o deti na všetkých úrovniach;
- B. keďže EÚ môže prijať opatrenia týkajúce sa rodinného práva s cezhraničnými dôsledkami (článok 81 ods. 3 ZFEÚ), a to aj v oblasti osvojenia;
- C. keďže zvýšená mobilita v rámci EÚ spôsobila nárast prípadov cezhraničnej ochrany dieťaťa spojených s odňatím práva starostlivosti;
- D. keďže prípady starostlivosti o dieťa majú významný vplyv na život každého dotknutého jednotlivca a na spoločnosť ako celok, a keďže nariadenie Brusel IIa nie je bez nedostatkov a jeho nadchádzajúca revízia je príležitosťou na posilnenie jeho ustanovení;
- E. keďže uplatňovanie základného práva, napríklad slobody pohybu a pobytu, by nemalo prinášať väčšie ohrozenie práva dieťaťa na rodinný život;
- F. keďže deti rodičov, ktorí uplatňujú svoje právo na voľný pohyb, majú právo na pravidelné udržiavanie osobného vzťahu a priameho kontaktu so svojimi rodičmi, pokiaľ to nie je v rozpore so záujmami dieťaťa, v súlade s článkom 24 Charty základných práv Európskej únie;
- 1. pripomína, že veľké množstvo doručených petícií o prípadoch súvisiacich s deťmi ukazuje, že existuje vážny problém, pokiaľ ide o vykonávanie nariadenia Brusel IIa;
- 2. domnieva sa, že všetky systémy ochrany detí by mali mať zavedené nadnárodné a cezhraničné mechanizmy, ktoré zohľadňujú špecifiká cezhraničných konfliktov;

Ochrana detí a justičná spolupráca v EÚ

- 3. vyzýva členské štáty, aby zaviedli systémy monitorovania a hodnotenia (s príslušnými sociálno-hospodárskymi štatistikami a štatistikami podľa jednotlivých krajín) v rámci národného koordinačného rámca v cezhraničných veciach, ktoré sa týkajú detí; odporúča, aby Komisia koordinovala výmenu informácií medzi príslušnými orgánmi členských štátov;
- 4. vyzýva Radu, aby podala správu o konkrétnych opatreniach zavádzaných členskými štátmi, s cieľom dosiahnuť synergie medzi 28 vnútroštátnymi systémami ochrany detí;
- 5. žiada, aby sa v revidovanom nariadení Brusel IIa jasne vymedzil pojem „obvyklý pobyt“;
- 6. zdôrazňuje, že podľa nariadenia Brusel IIa sú vnútroštátne orgány povinné uznať a vykonať rozsudky vydané v inom členskom štáte vo veciach týkajúcich sa detí; vyzýva členské štáty, aby zintenzívnili a zlepšili spoluprácu súdov vo veciach týkajúcich sa detí;
- 7. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby spolufinancovali a podporili vytvorenie platformy poskytujúcej pomoc v rodinnoprávnych veciach občanom EÚ so štátnou príslušnosťou krajiny mimo EÚ a zriadenie jednotnej európskej telefonickej linky pomoci pre prípady únosu alebo zneužívania, ako aj poradenstvo týkajúce sa konaní v oblasti starostlivosti a osvojenia;
- 8. žiada Komisiu, aby poskytla zrozumiteľnú a ľahko prístupnú príručku s praktickými informáciami pre občanov EÚ o inštitucionálnych mechanizmoch ochrany detí, s osobitným zameraním na osvojenie a zverenie do starostlivosti bez súhlasu rodičov a o právach rodičov v rôznych členských štátoch;

Štvrtok 28. apríla 2016

Úloha sociálnych služieb v oblasti ochrany detí

9. vyzýva členské štáty, aby zaujali preventívny prístup a zabezpečili primerané a dobre financované politiky na zabránenie konaniam týkajúcim sa starostlivosťou tam, kde je to možné, a to zavedením postupov včasného varovania a monitorovacích mechanizmov a poskytovaním primeranej podpory rodinám ako hlavným opatrovníkom, najmä v zraniteľných spoločnostiach, v ktorých hrozí sociálne vylúčenie;
10. zdôrazňuje, že rozpočtové škrty v dôsledku úsporných opatrení by nemali obmedzovať riadne posúdenie jednotlivých vecí týkajúcich sa otázok spojených s rodinou, najmä pokiaľ ide o kvalitu sociálnych služieb;
11. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili špecializovanú odbornú prípravu a vzdelávanie sociálnych pracovníkov a všetkých ostatných odborníkov, ktorí sa zaoberajú cezhraničnými prípadmi týkajúcimi sa detí;
12. vyzýva príslušné orgány členského štátu, ktorý zamýšľa vyslať sociálnych pracovníkov, aby vyšetrovali vec týkajúcu sa osvojenia alebo zverenia do starostlivosťou v inom členskom štáte, aby informovali príslušné orgány toho členského štátu, že sa uskutoční takéto vyšetrovanie;

Súdne konania týkajúce sa starostlivosťou o deti

13. vyzýva členské štáty, aby zriaďovali špecializované komory v rámci rodinných súdov alebo orgány cezhraničnej mediácie s cieľom zaoberať sa cezhraničnými vecami súvisiacimi s deťmi; zdôrazňuje, že riadne monitorovanie situácie po vydaní rozsudku je kľúčové, a to aj pokiaľ ide o kontakt s rodičmi;
14. vyzýva členské štáty, aby systematicky vykonávali ustanovenia Viedenského dohovoru z roku 1963 a aby zabezpečili, že veľvyslanectvá alebo konzulárne zastúpenia sú od začiatku informované o všetkých konaniach, ktoré sa týkajú ich štátnych príslušníkov, a že majú v plnej miere prístup k príslušným dokumentom; navrhuje, aby konzulárne úrady mali mať možnosť zapojiť sa do každej fázy konania;
15. vyzýva členské štáty, aby zaručili rodičom práva na pravidelný styk s deťmi, okrem prípadov, keď by to mohlo poškodiť záujem dieťaťa, a aby umožnili rodičom používať ich materinský jazyk počas návštev ich detí;
16. odporúča členským štátom, aby od začiatku a v každej fáze konania týkajúceho sa detí poskytovali rodičom úplné a jednoznačné informácie o konaní a jeho možných dôsledkoch; vyzýva členské štáty, aby informovali rodičov o pravidlách právnej podpory a pomoci, napríklad tým, že im poskytnú zoznam dvojazyčných špecializovaných právnikov a tlmočnickej služby, aby sa zabránilo prípadom, keď rodičia udelia svoj súhlas bez toho, aby plne pochopili dôsledky svojich záväzkov; odporúča tiež, aby bola poskytovaná primeraná podpora rodičom, ktorí majú problémy s čítaním a písaním;
17. odporúča zavedenie minimálnych noriem, pokiaľ ide o vypočutia detí počas vnútroštátneho občianskoprávneho konania, v súlade s článkom 24 Charty základných práv Európskej únie;
18. odporúča oddelené vypočutia rodičov a detí pred sudcom, odborníkom alebo sociálnym pracovníkom, aby sa zabránilo, aby boli deti ovplyvnené alebo sa stali obeťami konfliktov lojálnosti;
19. odporúča, aby sa pre každú fázu konania týkajúceho sa cezhraničnej starostlivosťou o deti stanovila lehota, aby členovia rozšírenej rodiny dieťaťa mali dostatočný čas na to, aby sa prihlásili a požiadali o osvojenie dieťaťa, alebo aby rodičia mohli riešiť svoje problémy a navrhnúť udržateľné alternatívy pred prijatím konečného rozhodnutia o osvojení; domnieva sa, že pred tým ako sa určí akékoľvek trvalé riešenie (napr. osvojenie), musí sa riadne opätovne posúdiť situácia biologickej rodiny;
20. vyzýva členské štáty, aby poskytovali rodičom, ktorí trpia závislosťou od alkoholu alebo drogovou závislosťou, primeraný čas na skutočnú šancu oslobodiť sa od závislosti, a to pred tým ako súd prijme konečné rozhodnutie o osvojení ich detí;

Štvrtok 28. apríla 2016

21. vyzýva Komisiu, aby venovala osobitnú pozornosť odporúčaniam o cezhraničnej mediácii zo strany všetkých príslušných zainteresovaných strán na vnútroštátnej a európskej úrovni;

Zverenie dieťaťa do starostlivosti a osvojenie

22. uvádza, že v rámci EÚ neexistuje mechanizmus automatického uznávania vnútroštátnych príkazov na osvojenie, ktoré boli vydané v iných členských štátoch; vyzýva členské štáty a Komisiu, aby prijali právne predpisy o uznávaní vnútroštátnych osvojení a pritom zohľadnili záujmy dieťaťa a náležite prihliadali k zásade nediskriminácie;

23. vyzýva členské štáty, aby nabádali štáty, ktoré nie sú signatármi Haagskeho dohovoru z roku 1993, aby tento dohovor podpísali, čím by sa všetkým deťom zaručili rovnaké pravidlá a pomohlo by to zabrániť vzniku paralelného systému s menším počtom záruk; vyzýva členské štáty, aby zamedzili zaťažujúcej byrokracii pri uznávaní medzinárodných osvojení, ktoré už boli uznané v inom členskom štáte EÚ;

24. zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť deťom zverenie do starostlivosti v akejkoľvek forme dočasného osvojenia či osvojenia, ktoré ponúka najlepšie možnosti zachovania väzieb dieťaťa s jeho kultúrnym zázemím a možnosti učenia a používania jeho materinského jazyka; žiada orgány členských štátov zodpovedné v konaniach týkajúcich sa starostlivosti o deti, aby vyvinuli maximálne úsilie, aby sa zabránilo rozdeleniu súrodencov;

25. vyzýva členské štáty, aby venovali osobitnú pozornosť a poskytovali podporu rodičom – a najmä ženám – ktorí sa stali obeťami domáceho násillia, buď ako deti alebo ako dospelí, s cieľom zabrániť tomu, aby sa opäť stali obeťami tým, že sa im automaticky zruší zverenie ich detí do starostlivosti;

Cezhraničné únosy detí rodičmi

26. vyzýva Komisiu, aby zverejnila výsledky dosiahnuté pri podpore cezhraničnej spolupráce v prípadoch únosov detí, ktorú vyhlásila za prioritu v programe EÚ v oblasti práv dieťaťa;

27. vyzýva Radu, aby podala správu o výsledkoch dosiahnutých pri vytváraní systémov varovania v prípade únosov detí s cezhraničným dosahom a aby na základe usmernení Komisie uzatvorila príslušné dohody o spolupráci týkajúce sa prípadov cezhraničných únosov;

o

o o

28. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.
